

Motion

1978/79:2650

av Erik Wärnberg m. fl.

med anledning av propositionen 1978/79:204 om omläggning av skogsbeskattningen

Den grundläggande princip som hittills tillämpats för beskattningen av skogsinkomster har varit att den endast skall träffa inkomster som sammanhänger med att man tillgodogör sig *avkastningen* på skogen. Avverkningar som går längre innebär att skogens kapitalvärde minskar vilket inte ansetts utgöra någon grund för beskattning.

Uppdelningen mellan vad som är att anse som skattepliktig avkastning resp. skattefria kapitaluttag har i princip skett genom att den skattskyldige från intäkter på grund av avverkningen m. m. fått göra avdrag för den del av skogens ingångsvärde som han ansetts ta i anspråk genom avverkningarna. Avdrag medges i de fall skogens värde efter avverkningarna understiger dess ingångsvärde eller dess ingående virkesförråd. Med skogens ingångsvärde eller det ingående förrådet förstås värdet resp. volymen på skogen när den skattskyldige förvärvade fastigheten. Det hittillsvarande systemet har alltså förutsatt att man kan beräkna skogens värde eller volym inte bara vid den tidpunkt då fastigheten förvärvades utan också vid olika senare tillfällen under innehavstiden.

Systemet har varit teniskt komplicerat och har erfarenhetsmässigt givit osäkra resultat. Redan 1964 tillkallades sakkunniga för att mot bakgrund av bl. a. de praktiska svårigheterna att tillämpa avdragsbestämmelserna se över skogsbeskattningen med sikte på att söka förenkla reglerna och anpassa dem till de faktiska möjligheterna att erhålla en riktig taxering.

I det följande betänkandet (SOU 1969:30) föreslogs att reglerna skulle ändras så att avdrag på grundval av minskning av skogens ingångsvärde eller ingående virkesförråd skulle slopas. Alla avverkningar skulle skattemässigt enligt förslaget behandlas som avkastning. Eftersom detta innebar en skärpning av beskattningen under innehavstiden föreslogs i stället att någon skogsbeskattning över huvud taget inte skulle förekomma när skog avyttrades tillsammans med marken. Vidare föreslogs ytterligare förbättrade möjligheter att inom ramen för skogskontosystemet utjämna olika beskattningsårs inkomster.

Den i utredningen föreslagna s. k. kontantmetoden innebar visserligen en önskvärd förenkling av skogsbeskattningen, men ett flertal remissinstanser framhöll att förslaget skulle vara förenat med väsentliga skogspolitiska nackdelar. Skattefriheten vid fastighetsförsäljning skulle leda till att skogsägare avstod från att avverka skogen. Vidare framhölls också att skogsbrukets yttre rationalisering skulle kunna hämmas om rätten till avdrag vid

avverkningen på ny förvärvad skogsfastighet slopades.

Mot bakgrund av dessa olika invändningar mot skogsskattekommitténs förslag utarbetades sedermera inom budgetdepartementet en promemoria (Ds B 1978:2) Beskattning av skogsbruk, i vilken redovisades två andra metoder för beskattning av skogsinkomster. Gemensamt för de båda metoderna var att avdragsrätten på grund av avverkningar under innehavstiden inte knyts till värdet eller volymen på skogen efter avverkningen utan i stället beräknas med utgångspunkt i beskattningsårets intäkter på grund av avyttringen av skog. Trots att flera tunga remissinstanser anfört vägande invändningar mot denna princip har regeringen valt att följa denna i sin nu framlagda proposition. Enligt propositionen skall från de intäkter som uppstår på grund av avyttring av skog eller försäljning eller uttag av skogsprodukter medges ett avdrag. Detta skall normalt medges med ett belopp motsvarande 50 % av summan av beskattningsårets inkomster till följd av rotpostförsäljning och 30 % av intäkterna till försäljning eller uttag av skogsprodukter. Det sammanlagda avdragsbeloppet får under innehavstiden, såvitt gäller fysiska personers skogsinnehav, uppgå till högst 50 % av skogens anskaffningsvärde. För juridiska personer föreslås att avdragsutrymmet skall begränsas till 25 % av anskaffningsvärdet.

Folkpartiregeringens förslag presenteras i propositionen som en teknisk omläggning av reglerna för beskattning av skogsinkomsterna. Enligt regeringens mening leder förslaget varken till en principiell förändring i förhållande till nu gällande system eller till någon större ändring i skatteuttaget storlek. Vi kan inte dela dessa uppfattningar. Tvärtom innebär det nu presenterade förslaget såväl en helt ny princip både i skogsbeskattningen och i annan beskattning som betydande skattelättnader för skogsägarna. Det nya förslaget innebär nämligen att man får tillgodogöra sig värdeminskningsavdrag även vid avverkningar som begränsas till den rena avkastningen. I vissa lägen kan t. o. m. avdrag erhållas för rena arbetsinkomster. Detta kan t. ex. ske när avverkningen utförs av ägaren själv och där avverkningskostnaderna – till följd av klen skog eller dåliga avsättningslägen – närmar sig de belopp som man erhåller vid försäljningen av virket.

I propositionen redovisas inga beräkningar över de statsfinansiella effekterna av det föreliggande förslaget. Något helt entydigt svar på frågan om dessa skatteeffekters storlek finns inte. Beräkningarna måste bl. a. bygga på olika förutsättningar om den framtida avverkningens storlek. Men relativt försiktiga överslagsberäkningar ger vid handen att skattelättnaden under de första åren skulle uppgå till 600–700 milj. kr. per år. Skulle avverkningarna komma att bli större så ökar skattebortfallet i motsvarande mån. En betydande del av detta skattebortfall skulle komma att drabba kommunerna och landstingen.

Redan denna konsekvens av regeringens förslag till omläggning av skogsbeskattningen motiverar att det bör avslås. Det finns inget i dagens läge som talar för att skogsägarna borde ges denna betydande skattelättnad.

Utvecklingen i fråga om det enskilda skogsbruket har på senare tid inneburit att den enskilda skogsmarken i växande utsträckning kommit att ägas av personer som har sin huvudsakliga inkomst från annat håll. Denna ägarkategori är alltså normalt inte beroende av inkomsten av skogsbruk för sin försörjning, utan inkomsterna från skogsbruket läggs i många fall ovanpå en annan inkomst. Det är mot denna bakgrund ett fördelningspolitiskt mycket utmanande förslag som folkpartiregeringen här framlagt.

Det argument som anförts i propositionen för att de ökade avdragsmöjligheterna skulle tolereras är att de återförs vid en kommande fastighetsöverlåtelse i form av realisationsvinstbeskattning. Detta gäller dock endast i de fall då fastigheterna säljs inom 20 år efter förvärvet. I andra fall bortfaller de helt vilket även blir fallet vid s. k. släktförvärv, vilket är det dominerande antalet förvärv av enskilda skogsbruksfastigheter. Detta innebär att den helt övervägande delen av fastighetsöverlåtelser icke skulle träffas av denna återföring av avdragen.

Redan skatte- och fördelningspolitiska skäl motiverar således att propositionen 1978/79:204 avslås av riksdagen. Härtill kan emellertid även läggas rent skogspolitiska motiv. Införandet av det nya beskattningssystemet kan väntas leda till en ryckighet i avverkningarna. Metoden inbjuder i ännu större utsträckning än vad som är fallet med nuvarande system till stora avverkningar i omedelbar anslutning till förvärv av fastigheter. Stora problem skulle komma att uppstå på fastigheter som är hårt avverkade redan vid övergången. Efter det att avdragsmöjligheterna har utnyttjats kan det antas att metoden verkar avverkningshämmande. Det föreslagna systemet står alltså i strid med skogsvårdslagens intentioner och de riktlinjer för skogspolitiken som angivits i propositionen 1978/79:110 och i den socialdemokratiska motionen 1978/79:2278 med anledning av denna proposition.

Skogsnäringen spelar en avgörande roll för sysselsättning och regionalpolitik i stora delar av vårt land. En ryckighet i avverkningarna och en på längre sikt växande brist på skogsråvara kan därför innebära ett allvarligt hot mot sysselsättning och trygghet.

I stället för att som skett i den nu föreliggande propositionen bör skogsbeskattningen ses som ett viktigt medel för att förverkliga de övergripande skogspolitiska målsättningarna. Med hänsyn till näringens stora betydelse både för sysselsättningen och för vår utrikeshandel är det av vikt att skogsbeskattningen bidrar till en tryggad försörjning med skogsråvaror. En ny utredning bör därför tillsättas som snabbt utreder alternativa metoder för skogsbeskattning med sikte på att infoga denna som ett medel i förverkligandet av de skogspolitiska målsättningarna. En av utgångspunkterna för detta utredningsarbete bör vara ett oförändrat skatteuttag på denna inkomstkälla.

I avvaktan på denna nya utrednings resultat bör nu gällande system fortsätta att tillämpas. I propositionen karaktäriseras visserligen det nu föreliggande förslaget som en teknisk översyn av nuvarande regler. Som vi

tidigare framhållit är det inte så, utan de föreslagna förändringarna innebär att en helt ny princip införs på detta skatteområde. Visserligen är de nu gällande reglerna tekniskt komplicerade och i behov av förenkling, men detta behov är dock inte större än att man under ytterligare några år kan avvakta resultatet av ett utredningsarbete som siktar till ett bättre system för skogsbeskattningen än det som nu föreslås.

Med hänvisning till vad som anförts hemställs

att riksdagen

1. avslår propositionen 1978/79:204 om omläggning av skogsbeskattningen,
2. hos regeringen begär en utredning om alternativa metoder för skogsbeskattningen i enlighet med vad som anförts i motiönen.

Stockholm den 26 april 1979

ERIK WÄRNBERG (s)

VALTER KRISTENSON (s)

TAGE JOHANSSON (s)

RUNE CARLSTEIN (s)

HAGAR NORMARK (s)

CURT BOSTRÖM (s)

THAGE PETERSON (s)

OLLE WESTBERG (s)

i Hofors

BO FORSLUND (s)

GÖRDIS HÖRNLUND (s)

ERIC MARCUSSON (s)

LENNART PETTERSSON (s)

CATARINA RÖNNUNG (s)

HANS GUSTAFSSON (s)